

VOCABULARI

ACULTURACIÓ

Pèrdua de trets de la pròpia cultura, substituïts per altres procedents d'una cultura diferent. Són exemples d'aculturació, en el cas de Catalunya, substituir el pessebre per l'arbre de Nadal o fer els regals el dia de Nadal en comptes de fer-los el dia de Reis.

BALANÇA COMERCIAL

Diferència entre el valor dels bens exportats per un estat i el valor dels bens que importa al llarg d'un temps determinat (per exemple, un any). La balança comercial forma part, i és bàsica, en al balança de pagaments. Espanya és clarament deficitària en aquest aspecte.

BALANÇA DE PAGAMENTS

Registre dels comptes exteriors d'una economia que quantifica les transaccions realitzades durant un determinat període, entre els residents de l'economia considerada i la resta del món. És integrada per les transaccions de mercaderies i les invisibles (serveis i transferències de capital).

BORSA

És el mercat on es negocia públicament la compra i la venda de matèries primeres, accions d'empreses o altres béns

CREIXEMENT SOSTENIBLE

És la gestió responsable dels recursos naturals i la protecció de medi ambient, fet que permetrà satisfer les necessitats econòmiques del present sense comprometre la capacitat de les generacions futures de satisfer les seves pròpies necessitats. Es tracta d'aconseguir un creixement econòmic que no malmeti la capacitat de càrrega dels recursos que consumeix.

CULTURA

És el conjunt de tradicions (literàries, historicosocials i científiques) i de formes de vida (materials i espirituals) d'un poble o d'una societat

ECONOMIA DE MERCAT

És un tipus de sistema econòmic basat en els mercats, enteses com a llocs on entren en contacte les decisions de consum i producció que adopten els agents econòmics (consumidors, empreses, etc.) als mercats s'hi produeixen els intercanvis de béns i serveis per mitjà de la llei de la oferta i la demanda.

ECONOMIA SUBMERGIDA

Conjunt d'activitats econòmiques no reflectides a les estadístiques oficials atesa la seva naturalesa il·legal (per no estar registrades sent legals o per ser prohibides o delictives). Això fa que les dades publicades sobre activitats econòmiques no siguin del tot correctes.

És el valor de la producció total que en un any es fa l'interior d'un país, prescindint de si les empreses són nacionals o estrangeres.

GLOBALITZACIÓ DE L'ECONOMIA

és la integració de tota l'economia mundial en un sol sistema econòmic, dominat pel capitalisme, juntament amb un augment de la interdependència entre tots els sistemes productius i una progressiva manca de capacitat de decisió de cada Estat o nació sobre la seva economia.

GLOBALITZACIÓ

Estadi suprem d'internacionalització, en el qual la cultura i la societat es fan universalment similars i les transaccions comercials es produeixen a nivell mundial creant un flux continu de capitals que recorren tot el planeta de manera virtual.

HUB

Nus de coordinació de vols des de i cap a altres aeroports internacionals, estrangers i transoceànics.

ÍNDEX COMERCIAL

És un indicador comparatiu del comerç majorista i minorista que s'elabora a partir de l'impost d'activitats econòmiques (IAE). El valor de l'índex reflecteix el pes relatiu de l'activitat comercial de cada comunitat respecte del total espanyol.

ÍNDEX DE DESENVOLUPAMENT HUMÀ (IDH)

És un indicador compost, calculat anualment des de 1990 pel Programa de les Nacions Unides per al desenvolupament (PNUD). Per al seu càlcul es tenen en compte tres factors: el nivell de salut, representat per l'esperança de vida en néixer; el nivell cultural, representat per l'índex d'alfabetisme dels adults i el nombre mitjà d'anys d'estudis realitzats; i el nivell de renda, representat pel PIB ajustat a paritats de poder adquisitiu.

INDICADORS SOCIOECONÒMICS

Són un conjunt de dades mitjançant les quals podem tenir una visió ràpida de una és la situació social i econòmica dels habitants d'una àrea determinada.

INFLACIÓ

Elevació general del nivell de preus que normalment es mesura amb l'Índex de Preus al Consum (IPC). Provoca una disminució del poder adquisitiu del diner i no afecta tots els sectors o tothom de la mateixa manera, ja que els preus o les rendes no creixen en la mateixa proporció per a tothom.

IRREDEMPTISME

Aspiració d'un grup nacional d'alliberar de la dominació estrangera qualsevol part del seu territori i unir-se en un sol Estat. Per extensió també es considera irredemptisme l'aspiració d'una minoria nacional que viu ora de les fronteres del seu país d'origen a unir-se a aquest país.

LÍSING

Consisteix a llogar la maquinària i pagar-ne una renda amb la possibilitat de compra.

LLIURECANVISME

Doctrina econòmica basada en el lliure canvi per la qual no es discrimina contra les importacions afavorint la producció interior ni s'obstrueixen les exportacions per afavorir els consumidors domèstics. Ataca l'existència d'aranzels, les restriccions quantitatives i d'altres mitjans que limitin la circulació de productes entre països.

MALNUTRICIÓ

Proporció de població que al llarg d'un any no consumeix prou aliments per mantenir el seu pes i realitzar una activitat lleugera.

MERCAT DE FUTURS

Lloc on els productes es compren o es venen quan encara no s'han produït

MINORITZACIÓ

Parlem de minorització quan en la divisió territorial d'un país s'intenta diluir una nació o ètnia.

MONOPOLI

Control del mercat per una sola empresa, fet que li permet fixar els preus.

OLIGOPOLI

Control del mercat per un nombre reduït d'empreses, que es coordinen per fixar els preus.

ONG (ORGANITZACIÓ NO GOVERNAMENTAL)

Entitat voluntària, sense finalitat de lucre, autònoma i independent de qualsevol govern, que treballa per al desenvolupament i la millora de les condicions de vida i els drets humans.

OPA (OFERTA PÚBLICA D'ADQUISICIÓ)

Compra de les accions d'una empresa per una altra que ofereix als accionistes un preu superior a la cotització que tenen en borsa en aquell moment

POBLACIÓ ACTIVA

Conjunt de persones de 16 anys o més que tenen ocupació remunerada en la producció de bens o serveis, o l'estan cercant de manera activa. Inclou ocupats i desocupats.

POBLACIÓ OCUPADA

Conjunt de persones que tenen ocupació en treballs remunerats.

PRIVATITZACIÓ

Procés pel qual una empresa de titularitat parcial o totalment pública passa a mans privades. Per exemple això va passar amb Telefónica, entre moltes altres a l'Estat espanyol.

PRODUCTE NACIONAL BRUT (PNB)

Representa el total d'ingressos obtinguts per la població resident d'un país en un any, sumant tant els que s'han produït dins el país com els obtinguts a l'estranger amb capitals d'aquest país.

PRODUCTE NACIONAL NET (PNN)

És el valor del PNB descomptant-ne les amortitzacions de capital.

PROTECCIONISME

Política econòmica dirigida a protegir l'economia d'un Estat, defensant els seus productes de la competència estrangera. Aquesta política es tradueix en diferents nivells d'intensitat, i pot anar des de prohibicions d'importació o exportació fins a la utilització d'aranzels com a instruments d'aquella protecció.

QUART MÓN

També conegut com a *bosses de pobressa*, és refereix a la concentració de la població exclosa socialment dins el primer món, és a dir aquella que no compta amb els recursos mínims per sobreviure. Cal remarcar que, si als països rics existeix el denominat Quart Món, als països pobres l'existència de desigualtats més profundes fan que sovint als costats de les grans ciutats creixin les denominades *segones ciutats*, on viuen milers o milions de persones enmig de greus mancances relacionades amb l'habitatge, l'alimentació i el treball.

RÈNTING

Inclou el manteniment i l'assegurança de possibles sinistres però sense opció de compra especificada de contracte.

SECTOR PRIVAT

Conjunt d'empreses d'un territori que són de propietat i titularitat privada i són gestionades per aquests, de forma individual o associada.

SECTOR PÚBLIC

Conjunt d'empreses d'un territori que són de propietat i titularitat de les administracions públiques (Estat, comunitats autònomes, ajuntaments, etc.) o que, almenys, aquestes en tenen el control efectiu mitjançant la propietat de la major part del seu capital.

TAXA D'ATUR

Percentatge de població activa desocupada respecte del total de la població activa. Aquest indicador pot tenir diverses variants: per sexes, per trams d'edat, etc.

TAXA D'OCUPACIÓ

Relació entre la població activa i la població total. Aquest indicador pot tenir diversos variants: per sexes, per trams d'edat, etc.

TREBALL A TEMPS PARCIAL

Relació laboral de caràcter estable en la qual s'acorda un temps de treball per sota de la norma habitual. Exemples: treball per hores, a mitja jornada, etc.